

Børn og unge skal møde kunst og kultur i øjenhøjde

Interview med Kulturminister Marianne Jelved

af Erik Lyhne

April 2013

CV

f. 1943

Lærereksamen, Hellerup seminarium 1967.

Lærer ved Ny Østensgård skole, Valby 1967-75 og lærer ved Jyllinge skole, Gundsø fra 1975-1989

Cand.pæd. i dansk fra Danmarks lærerhøjskole (DLH), 1979 derefter timelærer 1979-87.

Medlem af folketinget 1987. Økonomiminister fra 25. jan 1993 til 27. sep. 1994

Økonomiminister og minister for nordisk samarbejde fra 27. sep. 1994 til 27. nov. 2001 Kulturminister 2012

Medlem af bestyrelsen for Københavns dag- og Aftenseminarium 2002-2007

Publikationer:

Redaktør af Meddelelser fra Daneklærerforeningen 1975-1982 og af "Det er dansk: Læseplan og hverdag", 1984, "Danskbogen 3 - 5", 1988, "Alt har sin pris", 1999, "Hvad er meningen? - Folketinget i arbejde i verden", 2005 og "Samtaler om skolen". Dafolo 2009

Først og fremmest tillykke med, at du er blevet kulturminister. Hvad er dine visioner for børne- og ungepolitikken indenfor dit felt?

Min ambition er, at alle landets børn og unge skal møde kunst og kultur i øjenhøjde. Det behøver ikke alt sammen ske i folkeskolen, men det ville være relevant, at rigtig meget foregik her. Kunst og kultur ville dermed blive en del af skolens hverdag, som man ville nyde godt af. På den måde sættes der fokus på dette område, og det bliver mere klart, at meningen med skolen også er at give børn og unge en almen dannelse som borger i et samfund. Man skal gerne have den generøsitet med sig i sit sind, som kunst og kultur kan bidrage med for at kunne være forpligtet på det fællesskab et samfund består af.

Det er en stor ambition. Har du tænkt hvordan den praktiske udførelse skal være?

Jeg har haft et møde med undervisningsminister Christine Antorini, musik- og kulturskolerne for at se, hvordan vi kan skabe et samarbejde i folkeskolen omkring den nye reform og de institutioner, der ligger udenfor folkeskolen. Formålet er at etablere et samarbejde omkring den nye reform. De samme initiativer vil jeg tage vedrørende andre kulturinstitutioner og det øvrige foreningsområde, der ligger i kulturministeriets regi.

Jeg har samtidig øje for alle de gode initiativer, der er rundt omkring lokalt i kommunerne. De er med til at skabe en kulturel mangfoldighed for børn og unge. Her kan man også gøre det muligt at være talentspejder og finde talenterne og hjælpe dem frem til eliteplan. Det er en af de målsætninger, jeg har fremsagt offentligt.

Et eksempel er den Jyske Sangskole i Herning. De screener alle folkeskolerne og finder talenterne og får dem uddannet. Det er en fornøjelse at høre, hvordan børn i alle aldre synger sammen.

Det er vel ikke kun som talentspejder, at du vil styrke kulturen i skolen?

Nej, vi skal også styrke sangen og musikken i folkeskolen på det mere generelle plan. Det ligger som en af intentionerne bag folkeskolereformen, at de praktisk musiske fag skal styrkes.

Meget af den debat, der er fremme om folkeskolereformen fremhæver, at de praktisk musiske fag bliver parkeret i et bånd sidst på skoledagen. Er det ikke forkert hvis disse fag ikke bliver en integreret del af hverdagen i skolen?

Vi er nødt til at have tillid til kommunerne, skolerne og skoleledelsen. Tillid er ansvarspådragende. Derfor må vi også forvente, at skoleledelsen sørger for, at de fag, der er lovgivet om, også får en ordentlig behandling. Her kan du så sige, at har vi ikke set noget til det gennem nogle år. Det tror jeg sådan set, er lovgivningens skyld. Vi har lavet en særlig måde at opgøre timer på i bokse, hvor vi har de naturvidenskabelige, de humanistiske, de praktisk musiske mv. De kan så placeres i forskellige temauger. Det siger sig selv, at det ikke er særlig hensigtsmæssigt at få hele sin musikundervisning i en 1. klasse i løbet af nogle uger og så ikke mere det år.

Musikskoler og andre fritidsaktiviteter kan risikere at komme ud på et sidespor når skoledagen udvides. Hvad tænker du om denne problematik?

Regeringen drøfter disse problemstillinger med de pågældende institutioner for at se, hvordan vi kan samarbejde. Jeg er sådan set ikke bekymret for det. Som det ligger i folkeskolereformen, skal man de første 3 år være i skole til kl. 14, 4-6. klasse til kl. 15 og 7. og opefter til 15.30. Jeg tror, der er rigtig mange børn der går i SFO til kl. 16 i dag, så jeg håber vi finder ud af det så tingene kommer til at køre på bedste måde.

Tænker du at musikskolerne skal ind i folkeskolen?

Det kan man gøre på mange forskellige måder. Der er allerede i dag mange musikskoler, der bruger folkeskolens faciliteter.

Hvis vi kigger på vore nordiske broderlande, er musik- billedskoler mv. mange steder meget mere integreret i skoledagen. Har I skelet til den måde at organisere skolen på?

Det ligger i et andet ressort end kulturministeriets, nemlig i børne- og undervisningsministeriet, men vi taler og samarbejder om det. Vi har fra mit ministerium prøvet at påvirke folkeskolereformen indenfor disse områder. Det er vores opgave at placere kunst og kultur for børn og unge i folkeskoleregi. Jeg håber vi kan løse de problemer der måtte opstå. Jeg mener også, at vi skal kigge på alle de andre kulturinstitutioner vi har. De skal også bruges i folkeskolen. I mange institutioner f.eks. museerne har man allerede skoletjenester.

Vi har huskunstnerordningen. Den har flere gange hængt i en meget tynd tråd. Hvad mener du om den?

Jeg er meget stor tilhænger af den ordning, som jeg vil kæmpe for bliver ved med at eksistere. I mødet med kunstnerne får børn og unge en hel anden lydhørhed overfor kunst, end de ellers ville få, når de oplever det. De får en fornemmelse af hvad kvalitet kræver, og at det kræver stor øvelse og samarbejde. Det kan bidrage til deres egen forståelse af, hvad der er kvalitet.

Det er dansk og matematik, der står øverst på listerne som kernefag, så et lidt provokerende spørgsmål er om det ikke er spild af tid med kunst i skolen?

Uanset hvad man bliver mødt med rundt omkring på skolerne, så er det skoleledelsernes og lærernes ansvar, at alle fag er i spil. Det kan ikke parkeres andre steder uanset, hvor mange gange politikerne på Christiansborg siger det handler om dansk og matematik. Folkeskolen er meget bredere og mere rummelig end dansk og matematik. En af mine visioner er, at børn og unge skal møde kunsten og kulturen. Det er ikke til diskussion!

Siden Niels Matthiasen nedsatte arbejdsgruppen om børn og unges kultur i 1975. Siden har området været profileret i KUM. Der har været "Kulturens Børn" og "Kulturråd for børn" med Kolind som formand. I løbet af 2000 blev det erstattet af "Børnekulturens Netværk". Vil du sætte fornyet fokus på området?

Det har jeg ikke taget stilling til på nuværende tidspunkt, men jeg vil overveje det.

Er børn og unges egen kultur og egne kulturelle udtryk ikke vigtige at få med ind de steder, hvor vi arbejder med børn og unge?

Det er rigtigt. Jeg vil som sagt overveje, hvordan vi kan styrke dette område. Det er en udfordring, jeg må finde et svar på. Som jeg ser det, handler det om at få fokus på den måde, de voksne professionelle agerer i forhold til børn og unge. Om de giver rum til denne kultur eller ej. De bliver en slags fødselshjælpere til at fastholde børnenes egen kultur og kulturelle udtryk.

Vi har tidligere set at ministerierne har initieret samarbejde omkring kunst og kultur i skolen, fritidsinstitutioner og uddannelsessteder. Hvilke muligheder ser du i at etablere forsøgsordninger mellem uddannelses-, undervisnings-, og kulturministeriet?

Det skal ikke være uprøvet. Jeg vil gerne tage det op med mine ministerkolleger. Det kan godt være at et forsøgs- og udviklingsarbejde i virkeligheden skulle være en af løsningerne, når vi skal have alle de etablerede kulturinstitutioner udenfor skolen til at samarbejde omkring børnene.

Det kreative og innovative, hvad betyder det i arbejdet med børn?

Børn har en fantastisk lyst til at prøve ting og udvikle alt, hvad de kan. Det er vigtigt at lægge mærke til, at de kan selv og bidrager til at få ting til at ske. Dette arbejde er i virkeligheden også en anerkendelse af dem som personer, der bliver anerkendt i et fællesskab. Det er essentielt i en skabende proces, hvor de i virkeligheden også disciplineres og får sans for hvordan ting bliver til virkelighed. Det at man selv prøver at skabe noget, tror jeg gør én bedre i stand til at se, hvad andre har skabt. Hvis man er i stand til at optræde for nogen, så ved man også, hvad der skal til når andre skal optræde. På den måde er det en af vejene til at erobre de forskellige kulturteknikker og få sans for kunst og kultur.

Peter Kemp skriver, at vi indskrænker børns frie legemuligheder ved at plastre dem ind i helhedsskole og dermed lægge beslag på deres frie legetid?*

Jeg er enig i det udsagn. Men jeg synes, det at er for meget at udvidelsen af skoledagen til kl. 14 for de mindre børn bliver gjort til det onde dyr i åbenbaringen. Det er det ikke. Der kan også ske noget godt i skolen – ellers skulle vi jo ikke have den. Vores plan er, at der skal være mere tid i skolen til ting, som der ikke har været tid til før. Det handler også om holdninger til den måde vi institutionaliserer børnene på. Vi har en pligt til at skabe frihedszoner både i skolen og institutionerne. Der kommer aktivitetstimer ind i skolen, og man skal have frihed til at gøre ting på nye måder. Skal vi nu ikke prøve at se positivt på, hvad det giver.

Hvad er din egen allerstørste vision i arbejdet med børn og kultur?

Jeg har et ønske om, at alle børn og unge i løbet af barndommen og ungdommen, når et punkt, hvor alle kunstarter og udtryk selvfølger for dem. De har prøvet og kender det. Der bliver produceret meget af stor kvalitet til børn, og det bliver en stor del af deres opdragelse og dannelse. Jeg håber, vi får en ny generation, hvor den sociale arv kan brydes på en anden måde, og hvor børn får kendskab til og indlevelse i de forskellige kunstarter.

* Peter Kemp. Krigen mod barndommen. Information 22. januar 2013. www.information.dk/448650